
PŘIJATÉ TEXTY

P9_TA(2022)0446

Tvrdé zásahy vojenské junty vůči pokojným demonstracím v Čadu

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 15. prosince 2022 o tvrdých zásazích vojenské junty vůči pokojným demonstracím v Čadu (2022/2993(RSP))

Evropský parlament,

- s ohledem na své usnesení ze dne 20. května 2021 o situaci v Čadu¹ a ze dne 16. září 2020 o bezpečnostní spolupráci mezi EU a Afrikou v oblasti Sahelu, západní Afriky a Afrického rohu²,
- s ohledem na prohlášení vysokého představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku ze dne 20. dubna 2021 o smrti prezidenta Idrisse Débyho Itna,
- s ohledem na prohlášení delegace Evropské unie v Čadu ze dne 19. října 2022,
- s ohledem na prohlášení o Čadu, které dne 20. dubna 2021 vydal mluvčí generálního tajemníka OSN,
- s ohledem na zprávu o vyšetřovací misi Rady Africké unie pro mír a bezpečnost v Čadu, která proběhla ve dnech 29. dubna až 6. května 2021,
- s ohledem na mnohonárodnostní smíšené jednotky vyslané proti Boko Haram na základě mandátu Rady Africké unie pro mír a bezpečnost a s podporou afrického mírového projektu EU;
- s ohledem na rezoluci Rady bezpečnosti OSN č. 2359 (2017) o vyslání společné síly skupiny G5 Sahel (FC-G5S),
- s ohledem na společné prohlášení o bezpečnosti, stabilitě a rozvoji Sahelu, které dne 28. dubna 2020 vydala Evropská rada a členské státy skupiny G5 Sahel,
- s ohledem na závěry Rady ze dne 16. dubna 2021 o integrované strategii Evropské unie pro oblast Sahelu, které potvrdily význam pevného a dlouhodobého partnerství mezi EU a Sahelem,
- s ohledem na národní orientační program pro Čad na období 2014–2020 vypracovaný

---

¹ Úř. věst. C 15, 12.1.2022, s. 166.

² Úř. věst. C 385, 22.9.2021, s. 24.

- v rámci Evropského rozvojového fondu,
- s ohledem na ústavu Čadu,
  - s ohledem na Dohodu o partnerství mezi africkými, karibskými a tichomořskými státy (AKT) na straně jedné a Evropským společenstvím a jeho členskými státy na straně druhé, podepsanou v Cotonou dne 23. června 2000¹ (dohoda z Cotonou),
  - s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů, která byla přijata dne 27. června 1981 a vstoupila v platnost dne 21. října 1986,
  - s ohledem na Africkou chartu pro demokracii, volby a správu věcí veřejných ze dne 30. ledna 2007,
  - s ohledem na chartu Čadu pro přechodné období,
  - s ohledem na Index globálního terorismu pro rok 2019,
  - s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
  - s ohledem na čl. 144 odst. 5 a čl. 132 odst. 4 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že po smrti prezidenta Idrisse Débyho Itna v dubnu 2021 se do čela Čadu postavil jeho syn Mahamat Idriss Déby Itno; vzhledem k tomu, že předtím Prozatímní vojenská rada pozastavila platnost ústavy a rozpustila vládu a parlament;
- B. vzhledem k tomu, že Prozatímní vojenská rada oficiálně přislíbila, že do 18 měsíců od převzetí moci uspořádá demokratické volby; vzhledem k tomu, že dne 1. října 2022 národní dialog přijal formální opatření a oznámil, že volby budou odloženy o další dva roky; vzhledem k podmínkám Africké unie, včetně odmítnutí jakéhokoli prodloužení původního 18měsíčního harmonogramu pro předání moci civilní vládě a dodržování lidských práv a základních svobod;
- C. vzhledem k tomu, že byl ustaven národní dialog, aby zahájil proces předání moci; vzhledem k tomu, že se tohoto procesu neúčastnily všechny opoziční skupiny; vzhledem k tomu, že dialog byl ukončen doporučením, aby byl proces předání moci odložen a aby v budoucích volbách nebyli vyloučeni žádní kandidáti, zejména současný prezident;
- D. vzhledem k tomu, že čadské organizace občanské společnosti vypracovaly prozatímní plán pro ukončení krize; vzhledem k tomu, že některé z nich doporučily, aby mezinárodní pomoc měla formu stabilizačního mechanismu, který by usiloval o obnovu ústavního pořádku a podporu plánu předání moci;
- E. vzhledem k tomu, že ve dnech od 13. března do 8. srpna 2022 vláda Čadu svolala do Dohá 53 politických vojenských hnutí k jednáním o mírové dohodě, přičemž skutečných je jen šest z nich;
- F. vzhledem k tomu, že Prozatímní vojenská rada svolala do Ndžameny více než 1 300 delegátů, kteří byli z velké většiny přímo jmenováni vládou, k účasti na tzv. národním

---

¹ Úř. věst. L 317, 15.12.2000, s. 3.

inkluzivním a svrchovaném dialogu;

- G. vzhledem k tomu, že obě iniciativy byly bojkotovány nejdůležitějšími politickými stranami, organizacemi občanské společnosti a skutečnými politicko-vojenskými skupinami;
- H. vzhledem k tomu, že dne 20. října 2022 v celém Čadu demonstrovaly tisíce lidí za okamžitý návrat k zásadám demokracie; vzhledem k tomu, že ministr pro veřejnou bezpečnost v očekávání protestů zakázal dne 19. října 2022 všechny demonstrace v zemi; vzhledem k tomu, že policie během celostátního masového zásahu používala proti pokojným demonstrantům ostrou municí a slzný plyn;
- I. vzhledem k tomu, že orgány rovněž oznámily pozastavení činnosti sedmi politických uskupení; vzhledem k tomu, že kromě toho ohlásily, že celostátně bude zakázána i činnost hlavních opozičních skupin a občanského hnutí „Wakit Tamma“; vzhledem k tomu, že v několika městech a čtvrtích byl omezen přístup k internetu;
- J. vzhledem k tomu, že zpravodaj Sébastien Touzé na schůzi Výboru OSN proti mučení dne 4. listopadu 2022 uvedl, že v souvislosti s protivládními protesty podle odhadů zemřelo 50 až 150 osob, 150 až 184 osob zmizelo, 1 369 osob bylo zatčeno a 600 až 1 100 osob bylo převezeno do věznice s vysokou ostrahou Koro Toro, která se nachází v poušti asi 600 kilometrů od hlavního města;
- K. vzhledem k tomu, že 400 zadržených bylo odsouzeno ve čtyřdenním procesu bez přítomnosti obhájců; vzhledem k tomu, že dne 5. prosince 2022 bylo 262 zadržených demonstrantů odsouzeno až k tříletým trestům odnětí svobody, 80 zadrženým byl vyměřen podmíněný trest a 59 osob bylo zproštěno obžaloby;
- L. vzhledem k tomu, že řízení byla netransparentní a nebyly o nich zveřejňovány žádné informace; vzhledem k tomu, že demonstrantům byl odepřen přístup ke spravedlnosti; vzhledem k tomu, že čadská advokátní komora tato řízení označila za „parodii spravedlnosti“ a proti rozhodnutí soudu se odvolala, což znamená, že právníci tyto procesy bojkotovali;
- M. vzhledem k tomu, že Výbor OSN proti mučení při pozorování situace dospěl k závěru, že násilí ve vězeních, včetně násilí páchaného na zadržených osobách zaměstnanci věznic, je alarmující, a vyzval státní orgány, aby vyšetřily všechna úmrtí zadržovaných osob a všechna obvinění z mučení a špatného zacházení, jehož se měl dopustit vězeňský personál;
- N. vzhledem k tomu, že se bezpečnostní situace v sahelském regionu v posledních letech výrazně zhoršila a vážně ohrožuje regionální i mezinárodní bezpečnost; vzhledem k tomu, že je zde velmi rozšířeno porušování lidských práv a hromadné zabíjení a že situaci ještě více destabilizuje zvyšující se nedostatek potravin, korupce, extrémní chudoba a povodně; vzhledem k tomu, že Sahel v roce 2019 dosáhl světového prvenství v nejrychlejším nárůstu násilných extremistických aktivit;
- O. vzhledem k tomu, že EU se v integrované strategii pro oblast Sahelu, kterou přijala Rada dne 16. dubna 2021, zavázala, že bude v tomto regionu podporovat klíčové momenty pro demokracii, že bude věnovat zvláštní politickou pozornost snahám v oblasti správy věcí veřejných a právního státu a nadále požadovat, aby mezinárodní

bezpečnostní síly získaly důležitější úlohu při posilování důvěry mezi státem a jeho občany;

- P. vzhledem k tomu, že Čad podle OSN přijal více než 577 000 uprchlíků, mimo jiné z Dárfúru, Středoafričké republiky, Nigérie a Kamerunu, a že kromě toho se na jeho území nachází 381 000 vnitřně vysídlených osob; vzhledem k tomu, že stabilita Čadu má klíčový význam pro Sahel a severní a východní Afriku;
- Q. vzhledem k tomu, že Čad se nachází ve strategicky důležitém regionu, a vzhledem k tomu, že leží blízko regionálních militantkých bašt, a proto čelí vážným bezpečnostním problémům, především v okolí Čadského jezera, kde operuje Islámský stát v provincii Západní Afrika, Boko Haram a islamistické militantní skupiny se základnou v Nigérii; vzhledem k tomu, že Čad jako člen společné síly skupiny G5 Sahel a mnohonárodnostní smíšené jednotky hraje zásadní úlohu při udržování míru v tomto regionu;
1. vyjadřuje politování nad násilnými a represivními zásahy proti prodemokratickým demonstrantům během protestů v říjnu 2022, které si vyžádaly mrtvé, a hluboce lituje všech obětí na životech; znovu odsuzuje vojenský puč, který dne 20. dubna 2021 provedla Prozatímní vojenská rada, následné pozastavení platnosti čadské ústavy a rozpuštění parlamentu a vlády;
  2. odsuzuje Čad za omezování základního práva demonstrovat a používání násilí vůči demonstrantům a občanské společnosti; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že tato vládní opatření ohrožují probíhající demokratizační proces; naléhavě vyzývá k tomu, aby orgány plně dodržovaly národní a mezinárodní závazky své země, zejména svobodu sdružování a shromažďování a právo na fyzickou nedotknutelnost;
  3. žádá, aby OSN a Africká unie zahájily nezávislé a nestranné vyšetřování ohlášených případů násilí, včetně zpráv o mučení v čadských věznicích, jehož cílem bude stíhat pachatele těchto násilných činů na jednotlivcích a občanské společnosti; vyzývá k tomu, aby osoby odpovědné za násilí a zabíjení byly pohnány k odpovědnosti, a naléhavě vyzývá čadské orgány, aby zajistily, že příslušníci čadské armády, četnictva a policie budou vyškoleni v kodexu chování OSN pro příslušníky donucovacích orgánů a v základních zásadách pro použití síly a střelných zbraní příslušníky donucovacích orgánů a že budou tato pravidla dodržovat;
  4. odsuzuje stíhání prodemokratických demonstrantů v hromadných soudních procesech, při nichž nebyly dodržovány mezinárodní normy pro transparentnost a obžalovaní neměli přístup ke spravedlnosti; vyzývá ke zrušení rozsudků a k propuštění demonstrantů;
  5. důrazně vyzývá vládu, aby zajistila, že všechny osoby, proti nimž bylo po protestech konaných dne 20. října 2022 vzneseno obvinění, budou mít plný přístup k právní ochraně; zdůrazňuje, že EU bude velmi pozorně sledovat pokračování soudních řízení a že jejich výsledek také zásadním způsobem ovlivní budoucí vztahy mezi EU a Čadem;
  6. vyjadřuje hluboké politování nad tím, že režim nedodržel svůj závazek k přechodu k demokracii; znovu připomíná, že je důležité urychleně obnovit ústavní pořádek a včas zahájit transformaci pod civilním vedením, která zaručí dodržování lidských práv a základních svobod, a připomíná, že pro zaručení důvěryhodnosti a legitimacy

probíhajícího procesu má zásadní význam smysluplné zapojení všech občanských a politických subjektů;

7. naléhavě vyzývá k tomu, aby byly co nejdříve uspořádány nové transparentní, inkluzivní a důvěryhodné parlamentní a prezidentské volby, které budou plně respektovat čadskou ústavu a mezinárodní volební standardy, a aby při nich byla zajištěna plná účast opozičních stran; v této souvislosti poukazuje na význam nezávislé a transparentní vnitrostátní volební komise a spolupráce s mezinárodními partnery; vyjadřuje hluboké politování nad tím, že vládnoucí orgány nerespektují jasné pokyny Rady Africké unie pro mír a bezpečnost, které jsou založené na Africké chartě pro demokracii, volby a správu věcí veřejných, ani nedodržují veřejný závazek Prozatímní vojenské rady, že její vedoucí představitelé nebudou kandidovat v nadcházejících volbách;
8. připomíná, že skutečná demokratická transformace a reforma musí proběhnout pod vedením občanů a že do nich musí být plně a aktivně zapojeny organizace občanské společnosti, opoziční strany, ženy, mladí lidé a svobodný tisk, a to bez násilí, zastrasování či jakéhokoli omezování;
9. vyjadřuje politování nad pokračujícím násilím a teroristickými útoky, k nimž v Čadu stále dochází; znovu opakuje, že je znepokojen vleklou krizí v Čadu a nestabilní bezpečnostní situací na severu země, a důrazně odsuzuje opakované porušování lidských práv a mezinárodního a humanitárního práva;
10. vyzývá vládu, aby usilovala o podporu vnitrostátních a mezinárodních mediátorů, Úřadu vysokého komisaře OSN pro lidská práva, Africké unie, zvláštního zástupce EU pro oblast Sahelu, Hospodářského společenství států střední Afriky a dalších mezinárodních organizací s cílem překonat současnou patovou situaci a pokročit v národním dialogu a přechodu k demokracii;
11. je mimořádně znepokojen přetrvávající vysokou mírou korupce a beztrestnosti v Čadu; konstatuje, že pokud země neukončí beztrestnost porušování lidských práv, přispěje tak k jejich dalšímu porušování a k oslabení důvěry veřejnosti ve státní instituce;
12. vyzývá Komisi, Evropskou službu pro vnější činnost a členské státy, aby intenzivněji podporovaly nezávislé nevládní organizace, obránce lidských práv a nezávislé sdělovací prostředky působící v Čadu, a to i ve formě finanční pomoci a podpory osob, které potřebují ochranu;
13. naléhavě vyzývá EU a její členské státy, aby na tyto problémy v oblasti lidských práv upozornily čadské orgány a aby Čadu po celé přechodné období poskytovaly technickou podporu a zvážily zahájení postupu podle článku 96 dohody z Cotonou, který může v krajním případě vést k pozastavení rozvojové spolupráce EU s Čadem, dokud nebude obnoven legitimní ústavní pořádek;
14. připomíná, že změna klimatu, nedostatek potravin, růst počtu obyvatel, využívání přírodních zdrojů, chudoba a nedostatek příležitostí ve vzdělávání a v ekonomice jsou hlavními příčinami nestability, násilí a nábory teroristů v celé oblasti Sahelu; zdůrazňuje, že k zajištění trvalého a udržitelného rozvoje v celém regionu je nezbytná koordinace bezpečnostní, rozvojové a humanitární pomoci a podpory demokracie;

15. konstatuje, že regionální spolupráce a iniciativy, včetně Africké unie a skupiny G5 Sahel, jsou klíčem k podpoře africké strategie, jejímž cílem je vyřešit terorismus a nestabilitu v oblasti Sahelu; zdůrazňuje, že podporuje Evropský mírový nástroj a jeho spolupráci s regionální mnohonárodnostní smíšenou jednotkou;
16. vítá regionalizaci společné bezpečnostní a obranné politiky v oblasti Sahelu, jejímž cílem je posílit regionální přístup činnosti EU v tomto regionu, aby se podpořila přeshraniční spolupráce v oblasti Sahelu a mezi strukturami regionální spolupráce a aby se posílily vnitrostátní kapacity zemí skupiny G5 Sahel; vyzývá EU a její členské státy, aby urychleně provedly návrh iniciativy týmu Evropa pro Čad, který se týká správy věcí veřejných, demokratizace, míru a bezpečnosti;
17. vyzývá EU, její členské státy a mezinárodní společenství, aby urychleně reagovaly na humanitární krizi, která vyplývá z lidskoprávní situace v Čadu, a aby Čadu poskytly pomoc, kterou potřebuje k rychlému řešení naléhavých potřeb souvisejících s ochranou vnitřně vysídlených osob a uprchlíků;
18. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedovi Komise, vysokému představiteli Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Africké unii a jejím institucím a vládě a Národnímu shromáždění Čadu.